

LAATU- JA VASTUULLISUUSLIITE TEOLLISET ELINTARVIKKEET

Osapuolet

Yleiset vaatimukset

1 Yleistä

Toimittajan tulee tuotannon ja tuotteiden osalta noudattaa seuraavia Ostajan yleisiä vaatimuksia Toimittajille ja tuotteille. Toimittaja vastaa siitä, että tuotteet sekä tuotanto ja markkinoille saattaminen täyttävät Euroopan unionin/Euroopan talousalueen ja Suomen lainsäädännön vaatimukset. Toimittaja vastaa tuotantoketjun ja kaikkien käyttämiensä alihankkijoiden suorituksista ja suoritusten tämän sopimuksen mukaisuudesta kuten omistaan.

2 Tuotetiedot

Toimittajan on Ostajan vaatimuksesta ilmoitettava Ostajan edustajalle kaikki Ostajan tuotteesta tämän sopimuksen johdosta tarvitsemat tiedot. Toimittaja vastaa kaikista Toimittajan merkillä oleville tuotteille vaadituista ympäristö-, laatu- ja alkuperärekisteröinneistä sekä muista vastaavista rekisteröinneistä ja ilmoitusmenettelyistä viranomaisille ja vastaaville tahoille, ellei toisin sovita.

3 Tuotteiden jäljitettävyys

Toimittajilla on oltava toimiva ja kuvattu jäljitettävyysjärjestelmä, jonka avulla tunnistetaan tuotteiden valmistukseen käytetyt raaka-aine-erät ja pakkaukset sekä niiden toimittajat.

Toimittajan tulee Ostajan pyynnöstä kyetä antamaan Ostajalle tieto tuotteen ja sen raaka-aineiden alkuperästä, sekä koko toimitusketjusta (tuotantolaitosten ja pakkaajien tiedot) alkutuotantoon asti (alkutuottajien tiedot).

Terveysvaaratilanteessa tai sitä epäiltäessä Toimittajan on annettava kyseessä olevaa erää koskevat tiedot Ostajalle välittömästi ja muissa tapauksissa kahden vuorokauden kuluessa.

4 Tuoteturvallisuus, laatu ja laatujärjestelmät

Toimittajien on varmistettava markkinoimiensa tuotteiden turvallisuus sekä Euroopan unionin/Euroopan talousalueen ja Suomen lainsäädännön vaatimusten mukaisuus. Toimittaja vastaa kaikkien käyttämiensä alihankkijoiden suorituksista kuin omistaan.

Elintarvikkeiden valmistuksessa on noudatettava HACCP-periaatteiden mukaista toimintatapaa (HACCP-Codex Alimentarius -ohjeet). Riskinarvioinnissa on huomioitava erityisesti allergeenit ja/tai uudet tuotantotekniikat ja uusielintarvikkeet.

Raaka-aineina käytettyjen ja tuoreina myytävien kasvien viljelyssä ja tuotannossa on noudatettava GAP-periaatteita (Good Agricultural Practice, GLOBALGAP, Laatutarhaohjeistus), IP-periaatteita (Integrated Production) tai muita vastaavia periaatteita.

Kansainvälisesti tunnistettuja ja hyväksytyjä tuoteturvallisuus- ja laatusertifiointeja ovat esimerkiksi:

- BRC (British Retail Consortium)
- GRMS (Global Red Meat Standard)
- IFS Food Standard
- SQF 2000 Code (Safe Quality Foods)
- FSSC 22000 (Food Safety System Certification)
- ISO 22000 tai ISO 9001 laadunhallintajärjestelmästandardi
- PAS 220 (Publicly Available Specification)

Toimittajan on Ostajan sitä pyytäessä toimitettava tuoteturvallisuuteen ja laadunvarmistukseen liittyvä dokumentaatio.

Mikäli Ostaja tai viranomainen on havainnut tuotteissa laatupoikkeamia omissa tarkastuksissaan, Ostaja voi pyytää Toimittajaa teettämään mahdolliset lisäanalyysit akkreditoidussa laboratoriossa.

5 Ympäristövastuu

S-ryhmä edistää omassa toiminnassaan YK:n kestävän kehityksen periaatteita ja on sitoutunut omassa toiminnassaan lieventämään ilmaston ja luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvia vaikutuksia. Ostaja kannustaa myös tavarantoimittajia huomioimaan ne omassa toiminnassaan.

Toimittajan tulee noudattaa riittävää huolellisuutta ympäristövaikutustensa ja -riskiensä arvioimiseksi sekä negatiivisten vaikutusten estämiseksi, minimoiseksi ja korjaamiseksi. Toimittajalla tulee olla menettelytavat ympäristövaatimuksien tunnistamiseksi ja toimittajan tulee tunnistaa toimintansa ympäristövaikutukset ja pyrkiä ennakoivasti vähentämään päästöjä ilmaan, maaperään ja veteen sekä hyödyntämään resursseja tehokkaasti.

Toimittajan on tunnistettava toimintaansa koskeva ympäristölainsäädäntö, toimittava sen mukaisesti ja kyettävä esittämään lainsäädännön vaatimat todisteet vaatimustenmukaisuudesta. Toimittajalla on oltava ympäristöjärjestelmä, joka huomioi jatkuvan parantamisen mallin sekä kuvaa menettelytavat jätteiden, kemikaalien, päästöjen ja jätevesien osalta. Toimittajan ympäristöjärjestelmän on vastattava ISO 14001: n tai ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmän (EMAS) vaatimuksia. Ostajalla on oikeus suorittaa auditointi tai tarkastuskäynti ympäristövastuun näkökohtien todentamiseksi.

Toimittajan odotetaan mittaavan oman toimintansa kasvihuonekaasupäästöjä. S-ryhmä kannustaa toimittajia asettamaan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoitteet, esim. Science Based Targets Initiative -menetelmän mukaisesti.

Toimittajaa kannustetaan käyttämään ensisijaisesti uusiutuvia materiaaleja, raaka-aineita ja energialähteitä sekä hyödyntämään kiertotalouden toimintamalleja, joissa kierrätettävyys ja uudelleenkäyttö toteutuu mahdollisimman hyvin.

Tuotteiden pakkaamisessa vältetään tarpeetonta pakkaamista. Pakkausten tulisi olla kierrätettäviä ja niihin tulisi lisätä kierrätystä helpottavat merkinnät. Tuotteiden pakkauksissa ei saa käyttää oksohajoavaa muovia tai PVC-muovia. Pakkaamiseen käytettävien materiaalien valkaisemisessa ei saa käyttää alkuaineklooriin perustuvaa valkaisumenetelmää.

6 Sosiaalinen vastuu ja ihmisoikeudet

S-ryhmä on sitoutunut sosiaaliseen vastuullisuuteen ja kunnioittamaan kaikkia kansainvälisesti tunnustettuja ihmisoikeuksia omissa toiminnoissaan ja tuotteiden ja palveluiden hankinnoissa. S-ryhmä on ihmisoikeusperiaatteissaan sitoutunut YK:n Yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden (UNGP) mukaiseen huolellisuuteen ihmisoikeusriskien tunnistamiseksi, estämiseksi, minimoimiseksi ja korjaamiseksi, sekä läpinäkyvään toimintatapaan, ja odottaa sitä myös yhteistyökumppaneiltaan.

Toimittajan tulee sitoutua kunnioittamaan kaikkia kansainvälisesti tunnustettuja ihmisoikeuksia, kansainvälisen Työorganisaatio ILO:n työelämää koskevia vähimmäisnormeja, YK:n ihmisoikeuksien julistuksen ja Lasten oikeuksien sopimuksen periaatteita, sekä kohdemaan lakeja ja työehtosopimuksia omassa toiminnassaan ja toimitusketjuissaan.

Lisäksi S-ryhmä on sitoutunut kansainväliseen sosiaalisen vastuun järjestelmään amfori BSCI:n (Business Social Compliance Initiative) toimintaperiaatteisiin (Code of Conduct) ja edistämään sen periaatteita toiminnassaan ja kaikessa hankinnassaan. Toimittaja sitoutuu tutustumaan kulloinkin voimassa olevan amfori BSCI toimintaperiaatteisiin ja sen liitteiden sisältöön ja vaatimuksiin, jotka ovat saatavilla osoitteessa <https://s-ryhma.fi/yrityksille/tavarantoimittajille/ketjutoimittaja>. Nämä asiakirjat muodostavat erottamattoman osan tätä sopimusta. Allekirjoittamalla tämän sopimuksen, Toimittaja sitoutuu noudattamaan kulloinkin voimassa olevia amfori BSCI:n toimintaperiaatteita ja sen liitteitä. Toimittaja sitoutuu noudattamaan ja edistämään seuraavia, BSCI-periaatteisiin pohjautuvia periaatteita omassa toiminnassaan ja toimitusketjussaan:

- Työntekijöillä on oikeus muodostaa yhdistyksiä ja kuulua ammattiliittoon.
- Työntekijöitä on kohdeltava tasapuolisesti. Suomessa palkatut ulkomaalaiset työntekijät työskentelevät sellaisissa palkka- ja työolosuhteissa, jotka eivät ole huonommat, kuin yleiset Suomessa työmarkkinoilla vallitsevat olosuhteet.
- Työntekijöille on maksettava vähintään Lain mukaista palkkaa ja ylityöstä on maksettava ylityökorvaus, vähintään kansallisen lainsäädännön mukaan.

- Työntekijöille on tarjottava turvallinen työympäristö, eikä häirintää tule sallia.
- Työn aloittamisikä ei saa olla alempi kuin mitä kansallinen lainsäädäntö ja ILO:n työelämän alaikäraja koskevat säännöt (ILO 138) edellyttävät.
- Työsuhteen tulee perustua vapaaehtoisuuteen, työntekijöiltä ei saa vaatia panttia, työnvälitysmaksuja tai muita vakuuksia vastineeksi työsuhteesta. Työntekijöillä tulee olla vapaus poistua työpaikalta työvuoronsa päätyttyä.
- Työntekijöillä on voimassa olevat työntekoon oikeuttavat luvat.
- Kaikkia työntekijöitä on tiedotettu yleisistä työehdoista ennen työn aloittamista.

Sosiaalisen vastuun vaatimusten noudattaminen

Toimittajalla tulee olla YK:n Yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden (UNGP) mukaiset menettelytavat ihmisoikeusriskien tunnistamiseksi, pienentämiseksi ja korjaamiseksi. Menettelytapojen tulee sisältää prosessit haitallisten ihmisoikeusvaikutusten tunnistamiseksi, minimoimiseksi ja estämiseksi sekä korjaamiseksi niin yrityksen omassa toiminnassa kuin tuotteiden ja palveluiden toimitusketjussa mahdolliset alihankkijat ja raaka-ainehankinnat mukaan lukien. Toimittajalla tulee olla käytössään UNGP:n mukainen luottamuksellinen kanava, johon työntekijät voivat anonymisti ilmoittaa työ- ja ihmisoikeuksia koskevista rikkomuksista, väärinkäytöksistä ja korruptiosta.

Toimittajan on tiedotettava työntekijöille S-ryhmän anonymista ilmoituskanavasta <https://report.whistleb.com/fi/sgroup>, jonne myös toimitusketjuissa työskentelevät työntekijät voivat ilmoittaa työ- ja ihmisoikeuksia koskevista rikkomuksista.

Toimittajan tulee jalkauttaa odotukset yhteistyökumppaneilleen, jotka tuottavat raaka-aineita tai komponentteja Ostajalle toimitettaviin tuotteisiin, sekä seurata niiden toteutumista toimitusketjuissa. Toimitusketjuissa, joissa toimittajalla ei ole suoraa liiketoimintayhteyttä kaikkiin toimitusketjun vaiheisiin, joissa on tunnistettu ihmisoikeusriskejä, odotamme, että toimittaja pyrkii jatkuvaan parantamiseen ja vaikutusmahdollisuuksiensa kasvattamiseen tunnistettujen riskien minimoimiseksi.

Toimittajan tulee pyynnöstä osoittaa kuinka se noudattaa tämän sopimuksen vaatimuksia omassa toiminnassaan ja toimitusketjuissaan. Toimittaja sitoutuu siihen, että Ostajan edustajalla tai sen valtuuttamalla henkilöllä on pääsy tuotantolaitoksiin ja relevantteihin dokumentteihin vaatimuksenmukaisuuden arvioimiseksi.

Mikäli Ostajalle toimitettujen tuotteiden tai palveluiden toimitusketjuissa tulee ilmi työoloihin liittyviä epäkohtia, Toimittajan tulee selvittää ja korjata tilanne, sekä raportoida ilmi tulleista epäkohdista ja korjaavista toimenpiteistä Ostajalle.

Sosiaalisen vastuun auditointi

Ostaja edellyttää niiltä toimittajilta, joiden tuotanto tai alihankkijan tuotanto sijaitsee riskimaissa tai jotka tuovat tai markkinoivat riskimaissa valmistettuja Tuotteita, että riskimaassa sijaitsevalla

tuotantolaitoksella on voimassa oleva amfori BSCI- tai vastaavalla Ostajan hyväksymällä sosiaalisen vastuun auditointijärjestelmällä tehty kolmannen osapuolen auditointi. Muutoin, tulee BSCI- tai vastaava auditointi järjestää viipymättä yhteistyön alkaessa. Toimittaja vastaa kaikista auditointiin liittyvistä kustannuksista. Toimittajan on pyydettyessä toimitettava Ostajalle kopio sertifikaatista tai auditointiraportista.

Ostajan hyväksymät, kolmannen osapuolen sosiaalisen vastuun auditoinnit ovat:

- Amfori BSCI (Business Social Compliance Initiative)
- SA8000
- SMETA (Sedex Members Ethical Trading Audit), 4-pillar (2-pillar hyväksytään ensimmäisenä auditointina)
- FLA (Fair Labour Association)
- FWF (Fair Wear Foundation)
- ICTI (International Council of Toy Industries)
- WRAP (Worldwide Responsible Accredited Production)
- RBA (Responsible Business Alliance)
- SIZA (Sustainability Initiative of South Africa),
- GLOBALG.A.P GRASP
- Auditointien tulee olla kolmannen osapuolen suorittamia, ja joko osittain tai täysin ennalta ilmoittamattomia (semi-announced tai unannounced).

Kulloinkin voimassa oleva lista sosiaalisen vastuun riskimaista:

<https://s-ryhma.fi/yrityksille/tavarantoimittajille/ketjutoimittaja>

Vastuullinen hankinta: Riskimaalista amfori BSCI.

7 Luonnonmukainen tuotantotapa

Luomuelintarvikkeiden Toimittajan tulee kuulua luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään Euroopan unionin/Euroopan talousalueen ja Suomen lainsäädännön mukaisesti.

Toimittajan on toimitettava Ostajalle asiakirjaselitys Toimittajan kuulumisesta luomuvalvontaan Euroopan unionin/Euroopan talousalueen ja Suomen lainsäädännön mukaisesti sekä ilmoitettava Ostajalle Toimittajaa valvovan tahon nimi ja tunnusnumero.

Mikäli Ostaja on Euroopan unionin/Euroopan talousalueen ja Suomen lainsäädännön mukaisesti luomutuotteen maahantuoja, Toimittaja vastaa siitä, että maahantuotujen luomutuotteiden mukana on Euroopan unionin/Euroopan talousalueen ja Suomen lainsäädännön mukainen luomutuotantoa koskeva tarkastussertifikaatti (Certificate of Inspection for Products from Organic Production into European Community) komission ylläpitämässä TracesNT-järjestelmässä. Toimittaja vastaa, että tuotteen maahantuontia koskevat vaatimukset toteutuvat.

Tavarantoimittajan riskinarvioinnin tulee kattaa luomuraaka-aineiden hankintaketjut ja varmentaa että luomutuotteissa ei esiinny kiellettyjä kasvinsuojeluaineita.

8 Tuotteiden lämpötilavaatimukset

Tuotteita koskevien lämpötilojen osalta edellytetään Toimittajan noudattavan EU:ssa ja Suomessa sovellettavia lakisääteisiä lämpötilavaatimuksia tai muita voimassa olevia lämpötilavaatimuksia, joita sovelletaan elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä käsitteleviin elintarvikehuoneistoihin ja kuljetuksiin.

Mikäli tuotteelle ei ole lainsäädännössä asetettua lämpötilavaatimusta, sallittu vaihteluväli on +2 - +25°C.

Kuljetuksen aikana tuotteet eivät saa jäätä ja sulaa.

9 Eläinten hyvinvointi

Ostaja edellyttää, että tuotantoeläinten alkutuotanto, kuljetus, käsittely ja teurastus toteutetaan ilman turhaa kärsimystä. Toimittajalla tulee olla käytössään menettelytavat, joilla se varmistaa, että eläinperäisten tuotteiden toimitusketjussa noudatetaan S-ryhmän eläinten hyvinvointilinjauksen periaatteita ja lajikohtaisia kriteereitä, kulloinkin voimassa olevia eläinsuojelumääräyksiä sekä kunnioitetaan eläinten luonnollisia ja lajityypillisiä tarpeita. Kulloinkin voimassa oleva S-ryhmän eläinten hyvinvointilinjaus on saatavilla osoitteessa:

<https://s-ryhma.fi/yriyksille/tavarantoimittajille/ketjutoimittaja>.

Rutiininomainen antibioottilääkitys eläintuotannossa esim. ennaltaehkäisevästi tai kasvunedistämistarkoituksessa on kiellettyä, riippumatta siitä, onko lääkitys eläinlääkärin määräämää vai ei.

Kaikki antibioottihoito tulee olla eläinlääkärin määräämää ja dokumentoitua, sisältäen myös rehun ja veden mukana annettavat antibiootit. Antibioottien käyttöön liittyvä kirjanpito pitää pystyä tarvittaessa esittämään eläinlääkärille. Jos antibiootteja käytetään koko eläinryhmälle tai esim. kaikille saman ikäisille eläimille, syyn pitää olla eläinlääkärin arvioima ja dokumentoitu. Toimittajalla pitää olla suunnitelma antibioottien käytön taustalla olevan syyn ratkaisemiseksi.

Erityisesti ihmisten hoitoon kriittisten antibioottien kuten kolmannen tai neljännen polven kefalosporiinit ja fluorokinolonit käyttöä tulee välttää.

10 Kalalinjaus

Toimittajalla tulee olla käytössään menettelytavat, joilla se varmistaa, että kalastustuotteiden toimitusketjussa noudatetaan S-ryhmän kalatuotteiden valikoimia ja hankintaa koskevia periaatteita ja lajikohtaisia kriteereitä, sekä kulloinkin voimassa olevia kalastusmääräyksiä. Kulloinkin voimassa oleva S-ryhmän kalalinjaus on saatavilla osoitteessa:

<https://s-ryhma.fi/yriyksille/tavarantoimittajille/ketjutoimittaja>.

Kalastustuotteiden alkuperän tulee olla tunnettu, ja tarjottujen tuotteiden kalan alkuperä (kalastusalueet tai viljelymaa) sekä käytetyt pyydystyypit on ilmoitettava alkuperäalueittain tuotetietojen yhteydessä.

11 Geenimuunnellut kasvikset ja -raaka-aineet

Toimittajan tulee ilmoittaa Ostajalle kirjallisesti etukäteen, jos tuoreet kasvikset ovat geenimuunneltuja tai jos elintarvikkeissa tai lemmikkieläinten ruoissa on käytetty geenimuunneltuja raaka-aineita.

12 Atsoväriaineet

Atsoväriaineiden (E 102, E 110, E 122, E 123, E 124, E 129, E 151, E 154, E 155, E 180) käyttöä ei sallita missään elintarvikkeissa.

13 Tuotteet, jotka on valmistettu tai tuotetaan Palestiinassa tai Israelissa

Tuotteen alkuperäksi voi merkitä Israel vain jos tuote on valmistettu tai viljelty YK:n 1948 määrittelemällä Israelin valtion alueella. Jos tuote on valmistettu tai viljelty ns. miehityillä Palestiinalaisalueilla, Toimittaja merkitsee tuotteen alkuperäksi ”valmistettu Palestiinan miehityillä alueilla” tai ”tuotettu Palestiinan miehityillä alueilla”.

14 Alihankkijoiden käyttäminen

Toimittaja vastaa alihankkijoidensa suorituksesta kuin omastaan. Toimittajan tulee velvoittaa alihankkijansa noudattamaan tämän sopimuksen ehtoja. Toimittajalla on siten muun muassa velvollisuus varmistaa, että myös sen alihankkijat noudattavat Ostajan laatu- ja vastuullisuusvaatimuksia omassa toiminnassaan sekä vastaavat edelleen omien alihankkijoidensa osalta näiden vaatimusten noudattamisesta. Toimittaja on velvollinen valvomaan säännöllisesti alihankkijoidensa toimintaa.

15 Päiväys ja allekirjoitukset

Tätä Sopimusta on tehty kaksi samanlaista kappaletta, jotka kumpikin osapuoli on tarkastanut, hyväksynyt sekä allekirjoittanut. Osapuolet ovat saaneet yhden alkuperäisen kummankin osapuolen allekirjoittaman kappaleen.

[Paikka ja aika]

Toimittaja

[Yrityksen nimi]

[Osasto]

[Paikka ja aika]

Toimittaja

[Yrityksen nimi]

[Osasto]

[Nimenselvennys]

[Asema]

[Nimenselvennys]

[Asema]

[Paikka ja aika]

Ostaja

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta

[Paikka ja aika]

Ostaja

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta
